

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

הכותרת: עלי ואת — על חוף אילת. וידוי של שלום שינפלד, שהאשם בניסיון לדרוס למות את שותפו, דובא תחת הכותרת: לפתע שוכב לפני... בשער הגליון: משה שרת נגד שימעון פרס.

גליון. העולם הזה. שראה אור השבוע לפני 25 שנה. הקריש כתבת-שער למחלוקת בין מנכ"ל משרד הביטחון, שימעון פרס (פירסומת), ובין ראש הממשלה ושר החוץ לשעבר, משה שרת. על רקע הענקת אות ההגנה לשרת ולמייסדים אחרים של ההגנה. כתבה תחת הכותרת: מיכררה הזהב בחול עסקה בשערוריית קיטנות-הקין בתל-אביב. מדור הספורט: תחת הכותרת: גביע הביכורים: הזקש למישחק רב-עמדה על גביע-המדינה בין מכבי תל-אביב ו...הפועל רמת-גן (ראה: תמונה). על כינוס ירידת יוצא-דופן שנערך באילת, בין יהודים וערבים, ריחה כתב. העולם הזה. עטללה מנצור, תחת

פרשת מ'הו יהודי? * יהודים בקיבוץ אינם יהודים * כמה עובדים בעיריית תל-אביב?

העולם הזה: 1084 תאריך: 9.7.1958

במדינה

הנערה מגיבעת-השלושה

כמה צעירות אלמוניות הפכו השבוע לסלעי-מחלוקת ממלכתיים. אחת מהן היתה הצעירה מאחד ממישיקי השומר הצעיר, בת לאם נוצרית ואב יהודי, שעמדה להתניס לצה"ל, אך לא הוכרה כיהודיה מבחינת החוק. למרחב, עיתון מפלגתו של שרה-פנים ישראל בריהודה, הוסיף השבוע סיפור שני, שסיפק מייד חומר-דלק למשכר הממשלתי.

אולם סיפורה של גליה שמבוכיץ, חברת משק גיבעת-השלושה של הקיבוץ המאוחד, הוא הרבה יותר מסובך.

יהודים בקיבוץ אינם יהודים. הסיפור שהופיע בלמרחב פרש את פרשת סיכלה של חברת הקיבוץ, בת לאם נוצרית, שרצתה להינשא לאחר מחברי המשק, גליה שמבוכיץ (18) צעירה, נמוכת-קומה ובלוגרית, הגיע לקיבוץ גיבעת-השלושה לפני תישעה חרשים.

יחד עם אבי המישפחה היהודי, אמה הנוצרית ושני אחיה הצעירים, עלתה גליה מפולין. אחרי תקופה קצרה נימולו אחיה, היא התערחה בחיי המשק, נשלחה לסמינר הקיבוץ-המאוחד באפעל, למדה עברית, שמעה הרצאות על בעיות הארץ, עברה בקיבוץ, במיטבח ובגן והפכה ישראלית לכל דבר.

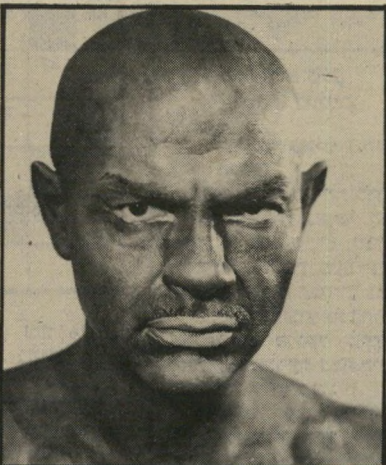
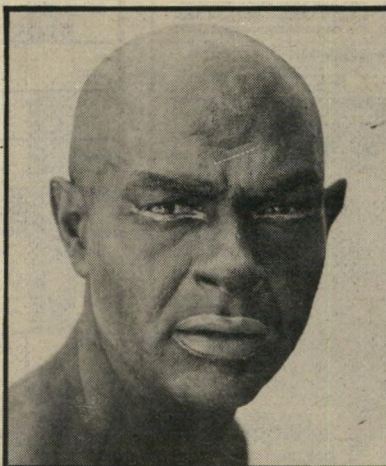
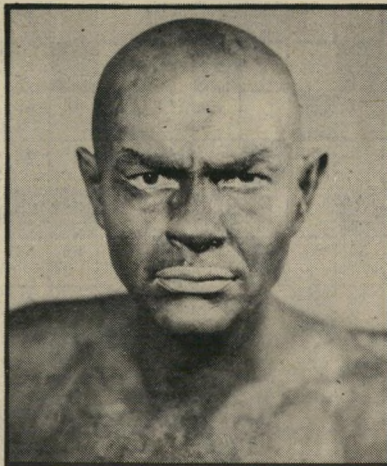
גליה הרגישה עצמה כבת לאומה הישראלית. אולם כאשר החליטה להינשא לבן-המשק, ופנתה לצורך זה למישרד הרבנות בפתח-תיקוה, התברר לה כי הרגשתה אינה מכניסה אותה תחת כנפי הדת היהודית. "למרבית התימהון", כתב למרחב, "סירב הרב המקומי לגיירה ולהשיאה". לרובי למרחב, ולדברי גליה עצמה, נבע סירובו של הרב לגיירה ולהשיאה בגלל היותה חברת קיבוץ, כלענה: אין לנו צורך ביהודים חיים בקיבוץ בלא קיום דיני ישראל... היהודים חיים בקיבוץ אינם יהודים.

שני צדדים למטבע. אולם תיאורו של למרחב היה פשטני מדי. הרבנות בפתח-תיקוה סירבה להשיא את גליה לא רק בגלל קפריזות אישיות של הרבנים, אלא בהסתמך על חוקי ההלכה היהודית, שהם הפוסקים במדינה בענייני אישות.

כי גליה לא היתה רק בת לאם נוצרית. גם אביה היה נוצרי. אחרי שנחרג במלחמת העולם השנייה, נשאה אמה מחדש, הפעם לגבר יהודי. אומנם, גם אחיה, שנולדו מהאב היהודי והאם הנוצרית, אינם יהודים לפי חוקי-ההלכה, למרות שימולו. אך מצבה של גליה, בת לנוצרי ולנוצרית, היה שונה.

הקשיים שהטילה הרבנות בפתח-תיקוה על גליה, כדי לגיירה, הם ההגבלות הרגילות המוטלות על כל נוצרי הבא להתגייר. סיפור השבוע מוכיח בית-הדין הרבני בפתח-תיקוה, הרב שמעון כץ: אחרי שגליה פנתה אלינו הודיעה שהיא רוצה להתגייר, כבעד לה מועד לדין לפני בית-הדין הרבני בהרכב שלוש דיינים. אחרי שמענו את בקשתה, הסביר בית-הדין למבקשת את עיקרי היהדות והמצוות של התורה, שבלעדיהם אי-אפשר לקבלה כגיורת. בית-הדין נתן לה שהות להרהר ברעתה, אם לנוכח חובות אלה היא מסכימה להתגייר. כשבית-הדין הרבני יהיה משוכנע בצדיקת דבריה ונכונותה להתנהג על-פי הדת היהודית — יגיירה.

גליה הבינה מרבני הרבנים, שכדי להתגייר יהיה עליה לעזוב את הקיבוץ, שם אין מקיימים את עיקרי מצוות היהדות. היא פרצה בהיסטריה של בכי. היה נדמה לה, כי עולמה חרב עליה. אולם רבני בית-הדין, שיתכן כי אחד מהם יעץ לה לעזוב את הקיבוץ כדי להקל על גיורה.

יוסף ידן כ"קיסר גזנס" במסגרת הניסיון להציל את התיאטרון הקאמרי מאחד המשברים הגדולים בתולדותיו. העלה התיאטרון את מחזהו של יוג'ין או'ניל קיסר גזנס. שבו כיכב השחקן יוסף ידן, כדי לגלם את דמות הקיסר גילה יוסי ידן במיוחד את שיער ראשו.

אנשים

● ח"כ חירות ר"ד שמשון יוניצ'מן, אחרי שראש-הממשלה דניאל בן-גוריון תבע למסור לדין את הקמת המוסד לקידום האדם, תחת למסורו לשר-החינוך והתרבות זלמן ארן: האם גם בארנים נפלה שלהבת?
● ראש-עיריית תל-אביב חיים לבנון, בתשובה לשאלה כמה אנשים עוברים בעירייה: "חמישים אחוז".
● הכרת השבוע היתה של הח"כ הרתי-לאומי מיכאל חזני. בתום הדעת ראש-הממשלה בן-גוריון על פרישת הרתיים מן הממשלה, היתה הכנסת צריכה לעבור לדין בחוק הירושה. כשהתחיל י"ר הכנסת יוסף שפרינצק, לומר, ועכשיו אנחנו עוברים לדין על... קרא חזני: חלוקת הירושה.

מספרת ההלכה: עדה של כותים, בני ארמניה, שהועברו לסביבות שכם, שסבלה ממכה של אריות שהטילו את חיתיתם על העדה, גרמו לכך שהכותים עלו לירושלימה והתגיירו. אולם להתגיירות זו לא היה תוקף, מאחר שבאה רק כדי להינצל מן האריות. נוצריות המבקשות להתגייר בישראל כדי להינשא לבחורים יהודים, או כדי להירשם כיהודים במירשם-התושבים, עלולות למצוא את עצמן במצבם של אותם "גרי אריות".

המשלה

ולא תתחתן בם

כי יביאך אדוני אלוהיך אל הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה, ונשל גויים רבים מפניך, החיתי והגירגשי והאמורי והכנעני והפריזי והחיוני והיבוס, שיבעה גויים, רבים ועצומים ממך, ונתנם אדוני אלוהיך לפניך, והיכיתם. החרם תחרים אותם. לא תכרות להם ברית ולא תחנם. ולא תתחתן בם, בתך לא תתן לבנו ובתו לא תתן לבניך. כי יסיר את כינך מאחרי, ועברו אלוהים אחריהם, וחרה אף אדוני בכם, והשמיד מר... פסוקים אלה מתוך ספר דברים, פרק ו', שנכתבו לפני אלפי שנה, עמדו השבוע במרכז החיים הפוליטיים של מדינת ישראל.

זנרת ולא נישואין. החוק התנ"כי הזכיר רק שיבעה עממים. אולם כדרך כל עיקרי היהדות, נבנה על הפסוקים התנ"כים הפשוטים בניין גבוה ויצבי של הלכה, שהרחיב את משמעותם עד אין שיעור.

כתב הנשר הגדול, רבי משה בן-מימון (הרמב"ם), לפני 750 שנה כספירו היד החזקה, תחת הכותרת הילכות איסור ביאה: "אחד (גורס) שיבעה עממין ואחד כל האומות". אחרי שהסתמך על עזרא הסופר, הוסיף: "ולא אסרה תורה אלא חתונות. אבל הבא על גויה רדך ונות, מכין אותו מכת מרדות מרבירי סופרים, גזירה, שמא יבוא להתחתן... ודבר זה גורם להידבק בגויים, שהברילנו הקרוש-ברוך הוא מהם, ולשוב מאחורי אדוני ולמעול בו".

בנות עם בנות עכו"ם ראה הרמב"ם צרה קטנה הרבה יותר מאשר בנישואין עימן. לפני 435 שנה גובשה ההלכה סופית על-ידי רבי אהרן הלוי מוונציה, בעל החינוך. הוא קבע: "בן הבא מן העבד, או מן העכו"ם, או מן השפחה, הרי הוא כאמו, ואין משגיחין על האב... לפי שרוב העם, רדך טיפשות, יימשכו אחר עצות נשותיהם, ואם ישא אדם בת אל נכר, תמשכנה לעבודת עבודה זרה, ולעמה. ועוד — כי גם בניה ממנו תגדול לעבודה זרה, ואוי לו לפוסל את זירעו. מה שאין כן שהאם היהודית, אין חשש כזה גם כשהאב הוא מן העכו"ם".

גרי אריות. זוהי הלכה חדר-משמעת, שאין עליה שום אפשרות של ויכוח: מבחינה רתית, בן הנוצרית הוא נוצרי. למראית-עין יש פיתרון פשוט לבעיה: על האם להתגייר, יחד עם בנה. אולם הסבורים כך

אלימות בכדורגל אחד משיאי האלימות בתולדות הכדורגל הישראלי התרחש השבוע לפני 25 שנה. במהלך מישחק רבע-גמר הגביע בין הפועל פ"ת ובין מכבי ת"א. שחקני הפועל, אורי קרני (כיום מבכירי העסקנים בהתאחדות לכדורגל) ונחום ססלמך (כיום מאמן) תקפו את השופט אברהם דודאי (במרכז).